

คุณภาพชีวิตการทำงานที่มีผลต่อความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (QUALITY OF WORK LIFE AFFECTING BURNOUT OF PROFESSIONAL NURSES IN REGIONAL HOSPITAL UNDER THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH)

อารีรัตน์ ขวาลา 4736602 PHPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ญุติดา อินทรประสงค์ พบ.ค.(การบริหารการพัฒนา), จรรยา ภัทรอาชาชัย Sc.D.(Bios.), ชาญวิทย์ ทรัพย์ พ.บ., ว.ว.(สัตยศาสตร์ทั่วไป)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงอธิบาย เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานและความเหนื่อยหน่ายด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ด้านการลดความเป็นบุคคลในผู้อื่น ด้านความสำเร็จส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 278 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสหสัมพันธ์บางส่วน

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีความเหนื่อยหน่ายด้านความสำเร็จส่วนบุคคลอยู่ในระดับสูง ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการลดความเป็นบุคคลอยู่ในระดับต่ำ และพยาบาลวิชาชีพมีคุณภาพชีวิตการทำงานพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูงค่อนข้างไปทางปานกลาง โดยมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านโอกาสที่ได้รับการพัฒนาและใช้ความสามารถของบุคคลอยู่ในระดับสูงที่สุด คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์ด้านระดับปานกลางกับความเหนื่อยหน่ายด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.380$, $p\text{-value} = < 0.001$) คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์ด้านระดับต่ำกับความเหนื่อยหน่ายด้านความสำเร็จส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.239$, $p\text{-value} = < 0.001$) และคุณภาพชีวิตการทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับความเหนื่อยหน่ายด้านการลดความเป็นบุคคลในผู้อื่นของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ข้อเสนอแนะ: ผู้บริหารการพยาบาลน่าจะตระหนักถึงความเสี่ยง มีการสำรวจและประเมินอาการและอาการแสดงของความเหนื่อยหน่ายในบุคลากร และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในระยะเริ่มแรก เช่น การหมุนเวียนสับเปลี่ยนหน้าที่ให้พยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติงานซึ่งมีความเครียดน้อยลง การอนุญาตให้ลาพักผ่อนรวมทั้งลดสิ่งเพิ่มความเครียดในการทำงาน เช่น การจัดอัตรากำลังที่เหมาะสม จัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ให้เพียงพอและมีสภาพดีพร้อมในการใช้งาน

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการทำงาน / ความเหนื่อยหน่าย / พยาบาลวิชาชีพ / โรงพยาบาลศูนย์

QUALITY OF WORK LIFE AFFECTING BURNOUT OF PROFESSIONAL NURSES IN REGIONAL HOSPITALS UNDER THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

AREERAT CHAWALA 4736602 PHPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH ADMINISTRATION

THESIS ADVISORS: BHUSITA INTARAPRASONG Ph.D.(Dev. Adm.), JANAYA PATTARA-ACHACHAI Sc.D.(Bios.), CHANWIT TARATHEP M.D., FRCST

ABSTRACT

This descriptive research aims to explain the relationship between quality of work life and emotional exhaustion, depersonalization, and personal accomplishment of professional nurses who work in regional hospitals under the Ministry of Public Health. The research used a questionnaire to collect data from 278 professional nurses who were working in regional hospitals. The data analysis tools were percentage, average, frequency distribution, standard deviation, and Pearson's coefficient correlation.

The results revealed that most of the professional nurses experienced burnout in personal accomplishment at a high level, emotional exhaustion was at a moderate level, and professional nurses had a quality of work life at a high to moderate level. The quality of work life provided opportunities to develop and use personal ability at the highest level. Quality of work life had a negative relationship at a moderate level with emotional exhaustion burnout at the level of significance ($r = 0.380$, $p\text{-value} = < 0.001$). Quality of work life had a negative relationship at a low level with burn out in personal accomplishment at the level of significance ($r = 0.239$, $p\text{-value} = < 0.001$). Quality of work life had no relationship with burnout in depersonalization of professional nurses who work in regional hospitals under the Ministry of Public Health.

Suggestions: Nursing administrators should be aware of the risks according to the survey and assessment of burnout and manifestations of burnout of the staff, and cooperate to solve the problem in the first stage, such as rotating professional nurses duties to work in less stressful jobs, allowing them to have a vacation, and reducing the level of stress in the work place. This includes planning the right manpower and preparing sufficient working tools, which are in good condition and ready to operate.

KEY WORDS: QUALITY OF WORK LIFE / BURN OUT / PROFESSIONAL NURSE / REGIONAL HOSPITAL

129 pp.